

MEMO

Aan	Ministerie I&W en BZK
Datum	6 september 2018
Auteur	Annemieke van Ling, Ancko Boonstra, Peter Verduin
Onderwerp	Reactie Internetconsultatie ontwerp-Aanvullingsbesluit "bodem Omgevingswet"
Bijlage(n)	

Het ministerie van I&W en BZK bereiden het ontwerp-Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet voor. Dit ontwerpbesluit is een uitwerking van het wetsvoorstel Aanvullingswet bodem Omgevingswet dat momenteel aanhangig is in de Tweede Kamer.

Het Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet heeft tot doel Rijksregels voor bodem toe te voegen aan de Omgevingswet. De regels in het Aanvullingsbesluit bodem bevatten de volgende milieubelastende activiteiten:

- graven in de bodem;
- opslaan van grond en baggerspecie;
- bodemsanering;
- toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie;
- toepassen van mijnsteen;
- het aanwenden van meststoffen en andere stikstofhoudende verbindingen.

Deze regels krijgen een plek in het Besluit activiteiten leefomgeving. Tevens worden er instructieregels gesteld over het bouwen op verontreinigde grond en voor het toepassen van grond en baggerspecie. De instructieregels worden toegevoegd aan het Besluit kwaliteit leefomgeving. Daarnaast worden het Omgevingsbesluit aangevuld en een aantal andere besluiten gewijzigd (invoeringsbepalingen).

Verwachte effecten van de regeling voor de doelgroepen:

- Met dit wetsvoorstel worden met name algemene en gebruiksvriendelijke regels opgesteld. Tevens wordt ingezet op vermindering van de onderzoekslasten voor de gebruikers.
- Er vindt momenteel nog onderzoek plaats naar de financiële effecten van het aanvullingsbesluit. Een notitie met de belangrijkste conclusies van het onderzoek is op 14 augustus gepubliceerd op de consultatiepagina onder 'overige documenten'.

RUD NHN wil graag, mede namens de deelnemende gemeenten en provincie in deze regio, als volgt reageren op het ontwerpbesluit.

Zorgplicht

Zorgplicht: hoe wordt er geborgd dat er geen verslechtering van de leefomgeving optreedt bij een "ongeluk"?

rud

Regionale Uitvoeringsdienst
Noord-Holland-Noord

Er wordt verwezen naar artikel 1.6 van de Omgevingswet. Dit artikel is veel algemener geformuleerd dan de zorgplicht in artikel 13 van de Wet bodembescherming. In artikel 13 Wbb wordt de zorgplicht explicieter omschreven, ook voor zaken die niet direct aan een activiteit zijn te koppelen maar worden veroorzaakt door een "ongeluk" (denk hierbij o.a. een verkeersongeval op weg, spoor en waterweg). Daarnaast heeft het Besluit Activiteiten Leefomgeving artikel 2.10 (specifieke zorgplicht). Zoals de titel van deze AMvB ook zegt gaat het om (geplande) activiteiten. Maar ook in dit artikel is geen grondslag te vinden voor de aanpak van milieuschade (bodemverontreiniging) door een "ongeluk". Onduidelijk is op grond van welk artikel een veroorzaker kan worden aangespoord om de ontstane verontreiniging op te ruimen dan wel de gemaakte kosten te vergoeden.

AANBEVELING: Ten behoeve van toezicht op de wetgeving zouden meer handvatten wenselijk zijn om deze vorm van zorgplicht goed te kunnen uitvoeren en handhaven.

Spoedreparatie

In het aanvullingsbesluit "Bodem" en haar memorie van toelichting wordt aangegeven dat bepaalde artikelen niet gelden als de werkzaamheden een spoedreparatie behelzen. Echter in het aanvullingsbesluit "Bodem" is geen separate paragraaf met bijbehorende artikelen opgenomen waarin wordt aangegeven wat er onder een "spoedreparatie" wordt verstaan en aan welke eisen er moet worden voldaan.

AANBEVELING: Ten behoeve van toezicht op dergelijke "spoedreparatie" zou het goed zijn een paragraaf met bijbehorende artikelen op te nemen in het aanvullingsbesluit "Bodem" om dit op een adequaat niveau te regelen.

Graven in grond met een kwaliteit <I

In dit aanvullingsbesluit "Bodem" wordt onderscheid gemaakt in een tweetal vormen van "graven" in verontreinigde grond. In § 3.2.18 "graven in NIET sterk verontreinigde grond" wordt nader in gegaan op de vereiste voor het graven in grond met een kwaliteit lager dan de interventiewaarde. In deze paragraaf is geen artikel opgenomen m.b.t. het informeren van het bevoegd gezag voor de betreffende activiteit. In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat het bevoegd gezag al zijdelings is geïnformeerd, bijv. in het kader van de aanvraag van een bouwvergunning. Echter deze werkzaamheden, zeker de reparaties en het onderhoud aan ondergrondse infrastructuur, zijn NIET te koppelen aan andere meldingen die reeds bij het bevoegd gezag bekend zijn. Uit oogpunt van toezicht en handhaving op de graafwerkzaamheden en de daarbij vrijkomende en toegepaste grondstromen is het noodzakelijk dat deze werkzaamheden rechtstreeks (en niet getrapt) worden gemeld bij het bevoegd gezag.

AANBEVELING: Ten behoeve van toezicht op de wetgeving wordt gevraagd om de informatieplicht alsnog op te nemen als artikel in deze paragraaf.

Milieubelastende activiteit "bodemsanering"

In de memorie van toelichting staat dat het bevoegd gezag geen oordeel meer hoeft te vellen over het verslag van de uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de activiteit

"Bodemsanering". De initiatiefnemer heeft slechts een informatieplicht van het bevoegd gezag.

Deze activiteit wordt toch enkel uitgevoerd omdat een initiatiefnemer op de locatie een activiteit wil ontplooiën waar de bodem met de kwaliteit voorafgaand aan de sanering niet voor was geschikt. Na afloop van de saneringswerkzaamheden wil je toch als bevoegd gezag "Besluit Bouwwerken Leefomgeving" en als initiatiefnemer weten of deze locatie geschikt is voor gebruik. Dit gebeurde onder de Wet bodembescherming door middel van een beoordeling op het evaluatieverslag. Met enkel een informatieplicht heeft het bevoegd gezag geen middel meer om aanvullende maatregelen af te dwingen als de bodemsanering niet naar behoren is uitgevoerd. En daarbij hoe kan er dan gecontroleerd en vastgesteld worden of de uitgevoerde grondwerkzaamheden voldoende zekerheid geven dat de toekomstige functie daar "veilig" gerealiseerd kan worden?

AANBEVELING: Ten behoeve van toezicht op de activiteit "bodemsanering" wordt aanbevolen dat de informatieplicht wordt omgezet in een meldingsplicht met een toets door het bevoegd gezag.

Grondwater

In het aanvullingsbesluit "Bodem" wordt nogmaals duidelijk dat de Omgevingswet en de daarbij horende besluiten dat er geen regels worden opgenomen over het grondwater. De gemeenten worden ook geen bevoegd gezag hiervoor. Maar de gemeente kunnen wel in hun omgevingsplan regels opnemen ten behoeve van de kwaliteit of kwantiteit van grond- en oppervlaktewater. In dit aanvullingsbesluit "Bodem" hebben wij nergens kunnen lezen hoe de afstemming tussen de gemeente (regels vastleggen in het omgevingsplan), de provincie en het waterschap is geregeld.

AANBEVELING: Kan er enige mate van verduidelijking komen omtrent de taken en verantwoordelijkheden en de verplichte afstemming tussen de verschillende overheden in het kader van een goede bescherming van de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater?

Bodemonderzoek

In het aanvullingsbesluit "Bodem" wordt gesproken over het eindonderzoek bij bijv. een tijdelijke opslag van grond. Nergens in het aanvullingsbesluit "Bodem" wordt gesproken over een nul-situatie onderzoek. Hoe kan dan een verslechtering van de bodemkwaliteit worden vastgesteld, waarop eventueel te nemen (bodemsanerende) maatregelen worden gebaseerd? Bij het nalopen van de Besluit activiteiten Leefomgeving wordt in de memorie van toelichting gesteld dat een nul-situatie onderzoek bij het starten van een activiteit (met uitzondering van de IPPC activiteiten) eveneens niet meer verplicht gesteld wordt. Waarop worden dan na het beëindigen van de al dan niet tijdelijke activiteit de bodem sanerende maatregelen vastgesteld? Het is toch ook in het belang van de initiatiefnemer om dit wel voorafgaand aan de activiteit te weten om zo na beëindiging niet voor kosten komen staan voor iets wat niet door zijn of haar activiteit is veroorzaakt.

AANBEVELING: Kan in het aanvullingsbesluit "Bodem" een paragraaf worden opgenomen waarin dergelijk onderzoeken (met de daarbij behorende eisen) verplicht worden gesteld?

Beoordelingstermijnen Meldingen

Ten opzichte van de preconsultatie zijn er geen wijzigingen aangebracht in de termijnen die nu in het aanvullingsbesluit "Bodem" zijn opgenomen voor de activiteiten graven en bodemsanering. Wij willen nogmaals onze zorgen uitspreken, deze genoemde termijnen worden als "krap" of

Regionaal "onhaalbaar" beschouwd.

AANBEVELING: Kunnen de termijnen zoals nu opgenomen in het aanvullingsbesluit "Bodem" worden verruimd zodat een redelijke beoordelingstermijn is?

Ketentoezicht

In het aanvullingsbesluit bodem zijn de verplichtingen voor de activiteiten graven, saneren, toepassen en (tijdelijk) opslaan omschreven. Hiervan zijn werkzaamheden waarbij minder dan 25m³ grondverzet plaatsvindt uitgesloten. Dit betekent voor de kwaliteit van de (vrijkomende) grondstromen nogal wat. Wanneer deze werkzaamheden zonder meldingen of andere verplichtingen mogen worden uitgevoerd, is er een verhoogde kans op mengen van grond met verschillende kwaliteiten (dit is onwenselijk). Daarnaast maakt dit ook dat het toezicht op de keten minder eenvoudig en eenduidig wordt. Bij de start van de Omgevingswet en haar AMvB's is de bodemkwaliteit in Nederland land min of meer in beeld en moet voorafgaand aan handelingen de bodemkwaliteit (met ten minste een historisch onderzoek) worden vastgesteld. Hoe kan de bodemkwaliteitskaart die gemeenten opstellen en als bijlage bij hun omgevingsplan voegen nog als representatief worden beschouwd als er gedurende een aantal jaren onder de Omgevingswet waarin dit kleinschalig grondverzet is uitgevoerd zonder melding.

AANBEVELING: Stel dit kleinschalig grondverzet niet vrij van melding en onderzoekplicht. Zo blijft inzichtelijk welke actuele bodemkwaliteit in een gemeente aanwezig is en gebruikt kan worden als basis voor de bodemkwaliteitskaart van de gemeente. Daarnaast is het voor een ieder in Nederland die werkzaamheden in de bodem uitvoert duidelijk welke regels er gelden.